

1

Kutoka kwa Anas bin malik radhi za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake amesema: Nimemsikia Mtume wa Mwenyezi Mungu rehema na amani zimshukie akisema: Mwenyezi Mungu aliyetukuka amesema: “Ewe mwana wa Adam, maadamu unaniomba na kunitumainia, nitakusamehe kwa yale yaliyokuwa ndani yako, wala sijali.

2

Ewe Mwana Aadam hata kama dhambi zako zikifika kwenye mawingu ya mbingu, kisha ukaniomba msamaha, nitakusamehe na sitojali.

3

Ewe Mwana Aadam, kama utanijia na madhambi makubwa kama ardhi, kisha ukakutana Nami hukunishirikisha na chochote, nitakupatia msamaha sawa na ukubwa wa madhambi”⁽¹⁾

Ayah

Mwenyezi Mtukufu anasema:

﴿Na hatukumtuma Mtume yeyote ila at'iwe kwa idhini ya Mwenyezi Mungu. Na lau pale walipojidhulumu nafsi zao wangelikuja, wakamwomba Mwenyezi Mungu msamaha, na Mtume akawaombea msamaha, hapana shaka wangelimkuta Mwenyezi Mungu ni Mwenye kupokea toba na Mwenye kurehemu.﴾ [An-Nisa: 64].

﴿Isipokuwa atakayetubu, na akaamini, na akatenda vitendo vyema. Basi hao Mwenyezi Mungu atayabadilisha maovu yao yawe mema. Na Mwenyezi Mungu ni Mwenye kusamehe, Mwenye kurehemu.﴾ [Al-Furqan: 70].

﴿Sema: Enyi waja wangu waliojidhulumu nafsi zao! Msikate tamaa na rehema ya Mwenyezi Mungu. Hakika Mwenyezi Mungu husamehe dhambi zote. Hakika Yeye ni Mwenye kusamehe, Mwenye kurehemu.﴾ [Al-Zumar: 53].

﴿Nikasema: Ombeni msamaha kwa Mola wenu Mlezi; hakika Yeye ni Mwingi wa kusamehe.﴾ [Nuhu: 10].

Msimulizi

Ni: Anas bin Malik bin Al-Nadr bin Damdam Al-Ansari, Abu Hamza, imamu, mufti, msomaji, Mbobezi katika fani ya hadithi, msimuliaji wa Uislamu, Mtumishi wa Mtume wa Mwenyezi Mungu, amani iwe juu yake, na wa mwisho kufa katika masahaba huko Basra. Mtume wa Mwenyezi Mungu alikuja Madina akiwa na umri wa miaka kumi, na wakati Mtume anakufa Anasi alikuwa na umri wa miaka ishirini, na alikuwa akimtumikia Mtume, rehema na amani ziwe juu yake. Alishiriki vita pamoja na Mtume zaidi ya mara moja, na alimpa ahadi ya utii chini ya mti. Alipokea kutoka kwa Mtume elimu kubwa, Mtume wa Mwenyezi Mungu rehema na amani ziwe juu yake alimwomba dua ya mali nyingi na watoto, na shamba lake la mitende lilikuwa likipamba mara mbili kwa mwaka, alifariki mwaka: (93 AH)⁽¹⁾

Muhtasari

Mwenyezi Mungu Mtukufu anawahimiza waja wake watubu, na Yeye, Mola aliyetukuka, Anasamehe dhambi zote, hata zikiwa kubwa kiasi gani.

1 Imesimuliwa na al-Tirmidhi (3540), na kuwekwa kama hasan na al-Al-bani katika Sahih al-Targheeb wa'l-Tarheeb (1616).

1 Rejea ufafanuzi wake katika: “Siyar A'lam al-Nubala” na al-Dhahabi (4/ 417-423), “Maarefah al-Sahaba” cha Abu Naim (1/ 231), “Lexicon of the Swahaba” na al-Baghawi (1/ 43), “Asad al-Ghaba” cha Ibn al-Atheer (1/ 151-153).

Ufahamu

Mwenyezi Mungu Mtukufu ni Mpole kwa viumbe vyake, ni Mpole kwao, na anawahimiza watubu na wafanye haraka kuomba msamaha. Kwani hapatikani mja yeyote atakaye muomba Mola wake Mlezi na kumuomba msamaha, isipokuwa Mola Mlezi humsamehe madhambi yake yote, na Mola Mtukufu hajali wingi wake, wala hajali ukubwa wake. Amesema Allah Mtukufu: “Sema: Enyi waja wangu waliojidhulumu nafsi zao! Msikate tamaa na rehema ya Mwenyezi Mungu. Hakika Mwenyezi Mungu husamehe dhambi zote. Hakika Yeye ni Mwenye kusamehe, Mwenye kurehemu” [Al-Zumar: 53].

Kisha Mwenyezi Mungu anamwita tena mja wake, akimwambia kwamba dhambi zake, hata zikiwa nyingi na kuzidiwa, zimeijaza ardhi na kufika mawinguni, kisha ukanijia kuniomba maghfirah, ukitubu kwa msamaha wako, nitakusamehe bila kujali.

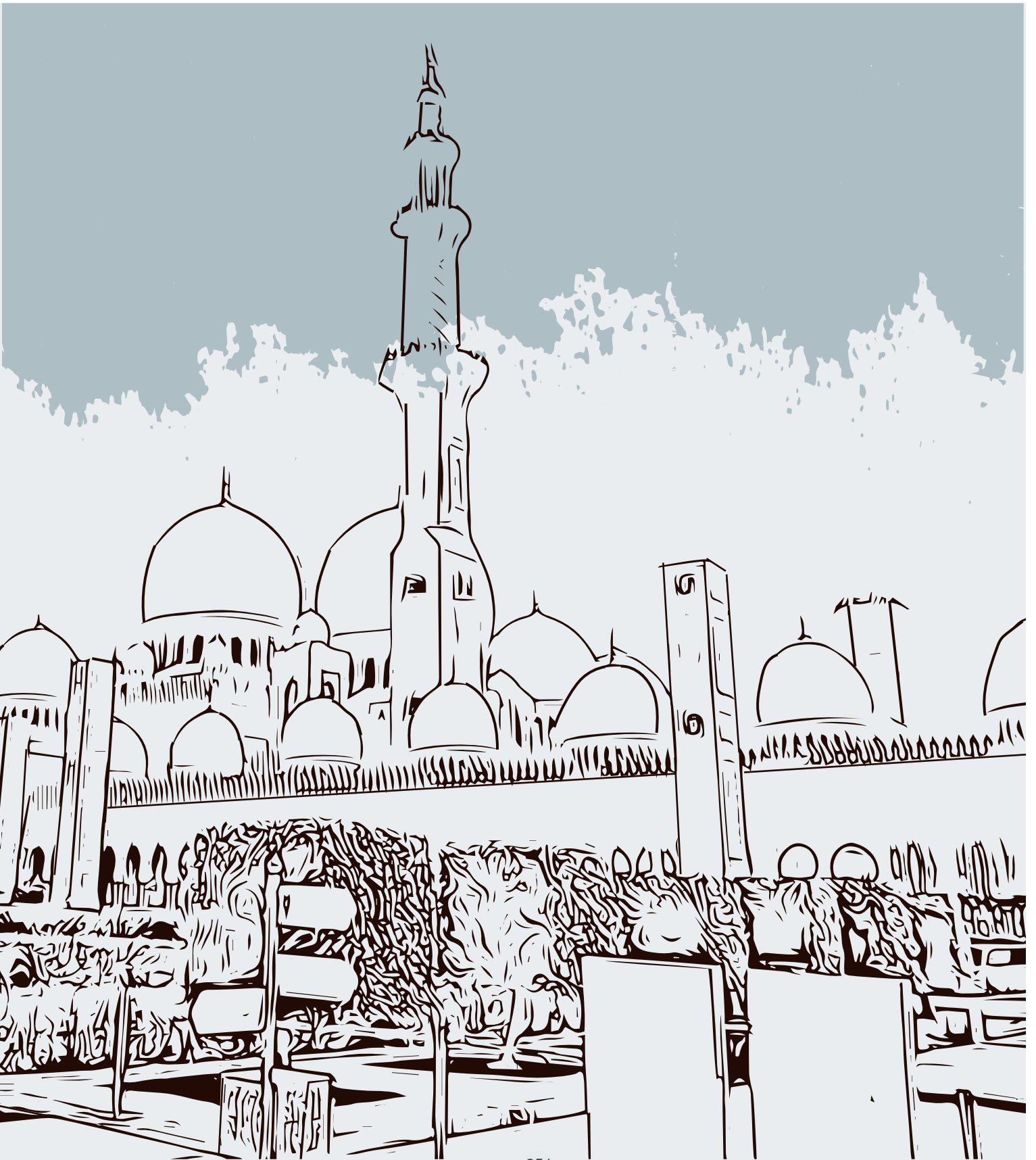
Kisha, Allah Mtukufu anabainisha fadhila ya tawhidi, na akataja kwamba ikiwa mja atakuja kajaza ardhi kwa madhambi na maovu, isipokuwa anampwekesha Allah na wala hakumshirikisha na chochote, basi Mwenyezi Mungu ametakasika, atamkutanisha na maghfira kama dhambi zake, kwani Mwenyezi Mungu anasema: “Hakika Mwenyezi Mungu hasamehe kushirikishwa, na husamehe yaliyo duni ya hilo kwa amtakaye. Na anaye mshirikisha Mwenyezi Mungu basi hakika amezua dhambi kubwa” [An-Nisa: 48].

Amesema mshairi:

*Dua yangu na Unyenyekevu wangu = kwa machozi ya asiyetii
Ninaomba na kutumaini = nikitaraji rehema zako
Basi mhurumie mtu dhaifu anayekiri = aliyekuja kwako na dhambi yake,
Ibada zangu na kujitolea = ninakuomba na ninatumaini kuridhika kwako
Nisamehe madhambi yangu na unipe mwongozo = katika mambo yangu yote*

Wengine walisema:

*Eee Mola wangu, usiniadhibu, maana mimi = nakiri yale yatokanayo na mimi
Na sina njia ila matumaini yangu = kwa msamaha wako ikiwa utanisamehe na ninakudhania vizuri
Ni dosari ngapi nilizo nazokwa viumbe = na wewe juu yangu ni mwenye fadhila na neema
Watu wananidhania mema, na mimi ni muovu zaidi ikiwa hutanisamehe.*

Mafunzo

- 1 Jipendekeze kwa Mwenyezi Mungu Mtukufu na kurejea Kwake, kwani ni nani mwingine anayejibu dua?
- 2 Muabudu Mwenyezi Mungu kwa kuomba dua; kwani dua ni miongoni mwa ibada, amesema Mtume, amani iwe juu yake: “Dua ni ibada.”⁽¹⁾
- 3 Usiifanye dhambi kuwa kubwa kuliko msamaha wa Mwenyezi Mungu, kwani Mwenyezi Mungu husamehe dhambi zote.
- 4 Tumaini msamaha wa Mwenyezi Mungu, mwenye utukufu, wala usifanye kiburi kwa Muumba wako.
- 5 Iwapo unaomba jambo kwa Mwenyezi Mungu na kutaka kujibiwa dua, kuwa mwangalifu kutimiza masharti ya dua, kama vile kuwa na ikhlasi kwa Mwenyezi Mungu, kula chakula cha halali, kutoomba maombi ya dhambi, kumlazimisha Mwenyezi Mungu, na kutafuta wakati wa maombi.
- 6 Mfikirie kheri Mola wako Mlezi ikiwa unamwomba na kumtaka msamaha; Yeye, Mwenye kutukuka amesema katika Hadithi Qudsi: “Mimi nipo katika dhana ya mja wangu.”⁽²⁾
- 7 Kuomba maghfirah ni sababu ya kusamehewa dhambi na kufutiwa makosa hata yakifika mbinguni. Kwa hivyo kimbilia kuomba maghfira.
- 8 Wajibu wa kuomba maghfirah ni Sunnah ya unabii. Amesema Mtume Swalla Allaahu alayhi wa aalihi wa sallam: “Wallahi mimi naomba msamaha kwa Mwenyezi Mungu, na ninatubia Kwake zaidi ya mara sabini kwa siku.”⁽³⁾
- 9 Kuomba msamaha kunaifuta madhambi, kunaongeza amali njema, kunainua daraja, na kunaongeza riziki. Amesema Mwenyezi Mungu (akinukuu maneno ya Nabii Nuhu kwa watu wake): “Nikasema: Ombeni msamaha kwa Mola wenu Mlezi; hakika Yeye ni Mwingi wa kusamehe (10) Atakuleteeni mvua inyeshayo mfululizo (11) Na atakupeni mali na wana, na atakupeni mabustani na atakufanyieni mito” [Nuhu: 10-12].
- 10 Kuomba msamaha ni kusalimika na kuteremka adhabu duniani na Akhera, Amesema Mwenyezi Mungu Mtukufu: “Na Mwenyezi Mungu hakuwa wa kuaadhibu na hali wanaomba msamaha” [Al-Anfal: 33]
- 11 Imepokewa kutoka kwa Luqman-rehema na amani ziwe juu yake kwamba alimwambia mwanawe: “Mwanangu, zoesha ulimi wako kusema: Ewe Mola wangu nisamehe! Mwenyezi Mungu ana saa ambazo mwombaji harudishwi bure.”⁽⁴⁾

1 Imepokewa na Abu Dawood (1479), Al-Tirmidhiy (3247), Al-Nasa'i (3828), na Ibn Majah (3828) Al-Tirmidhiy amesema: ni nzuri na ni Sahih.

2 Imepokewa na Al-Bukhari (7405) na Muslim (2675).

3 Imepokewa na Al-Bukhari (6307).

4 “Jami' al-'Ulum wa'l-Hukam” cha Ibn Rajab (2/408).

12

Dumu katika kuomba msamaha, kama alivyosema Al-Hassan, Mwenyezi Mungu amrehemu: “Ombeni msamaha zaidi majumbani mwenu, na mezani mwenu, na njiani, na sokoni, na katika mikusanyiko yenu popote muwapo; kwani hujui ni muda gani msamaha utashuka”⁽¹⁾.

13

Muislamu lazima afanye haraka kutubia, na kuomba msamaha, na aharakishe kutenda mema; Mwenyezi Mungu ni mwingi wa kusamehe, hunyoosha mkono wake usiku ili wapate kutubia wakosefu wa mchana, na hunyoosha mkono wake mchana ili watubie wakosefu wa usiku, na husamehe madhambi yote na wala hajali.

14

Jihadharini na ushirikina; kwani shirki huvuruga amali na haisamehewi ila kwa toba.

15

Tawhiyd ni kusalimika kutokana na kuishi milele Motoni, na ni sababu ya kusamehewa dhambi na kusamehewa maovu.

16

Kila Muislamu na ajikinge kwa Mwenyezi Mungu Mtukufu kutokana na shirki kubwa na ndogo.

17

Mola Mlezi ambaye ni Mkarimu kwa waja wake na Anawaneemesha, na Yeye ndiye Mwenye kujitegemea. Mungu mkarimu na mwenye huruma, ni wajibu kwetu kumpenda kwa utiifu na matendo mema ya sunnah nyingi.

18

Akasema Mtume rehma na amani zimshukie: “Mwenyezi Mungu atamwokoia mtu katika umma wangu mbele ya watu wote Siku ya Kiyama, Kisha atamfunulia vitabu tisini na tisa, kila kitabu kimoja, kina ukubwa wa upeo wa macho, kisha atasema Mola mlezi: Je, unakanusha lolote katika haya? Je, waandishi wangu waliorekodi mambo yako wamekudhulumu? Na atasema yule mtu: Hapana, Bwana Mola wangu Mlezi, na atasema Mwenyezi Mungu: Je! Una udhuru? Na atajibu yule mtu: Hapana, Mola wangu, na atasema: Ndiyo, una jambo jema kwetu, kwa kuwa leo hakuna kudhulumiwa. Basi kitatoka kitambulisho kilichoandikwa: Nashuhudia ya kwamba hapana Mola ila Mwenyezi Mungu mmoja, na nashuhudia ya kwamba Muhammad ni mja wake na Mtume wake. Atasema: Leta mzani. Atasema: Ewe Mola wangu, ni kitambulisho gani hiki chenye kupimwa na vitabu hivi? Akasema: Hutadhulumiwa. Akasema: “Vitabu vya kumbukumbu vitawekwa kwenye kiganja cha mzani, na kitambulisho kwenye kiganja kingine, Vitabu vya kumbukumbu vitazidiwa uzito na kitambulisho, Hakuna kitu chenye uzito mbele ya jina la Mwenyezi Mungu”⁽²⁾.

1 “Jami’ al-’Ulum wa’l-Hukam” cha Ibn Rajab (2/408).

2 Imepokewa na Al-Tirmidhiy (2639).